

Merhaba,

Kapitalizmin küreselleşmesinin bir yandan yemek kültürlerini birbirlerine daha hızlı yaklaştırması, diğer yandan ise bu küreselleşme sürecine eşlik eden neoliberal tarım politikalarıyla gıda güvenliği ve güvenilirliğine ilişkin artan kaygılarımız, son yıllarda bizleri yiyip içtiklerimizi daha fazla sorgular hale getirdi. Gastronominin de adeta bir moda haline gelmesiyle beraber yemek ve sofraya kültürlerine dair tarihsel araştırmaların sayısı ve görünürlüğü hızla arttı. Türkiye’de ise 1970’li yıllarda yavaş yavaş akademik bir çalışma konusu haline gelen yemek tarihçiliğine duyulan ilginin son yıllarda giderek arttığını söyleyebiliriz. Bu durumlardan yola çıkarak *Toplumsal Tarih*’in mayıs sayısında yeme içme kültürü alanında oluşan birikimden örnekler sunduğumuz bir dosya hazırladık. Özge Samancı editörlüğünde hazırladığımız bu dosya hem Osmanlı’daki yeme içme alışkanlıklarının çeşitliliğini gösteriyor hem de Osmanlı mutfağının dinamizmini ve yemek kültürlerinin değişiminin arkasındaki siyasi, iktisadi ve sosyal şartları vurguluyor.

Bu yılın başından beri tüm dünyayı etkileyen, son iki aydır da Türkiye’deki gündelik hayatı büyük ölçüde kısıtlayan COVID-19 pandemisi, büyük salgınların dünya tarihinde ne tür etkiler yarattığına ilişkin tartışmaları da gündeme getirdi. Son iki yıl içerisinde *Toplumsal Tarih*’in çeşitli sayılarında salgın hastalıklar konusunu işleyen birçok makale yayımlandık. Bu sayımızda da gerek Osmanlı-Türkiye gerekse de Çin tarihinde salgın hastalıkları merceğine alan küçük bir dosyaya daha yer veriyoruz.

Mayıs sayılarında emek tarihine ilişkin makalelere yer vermek de *Toplumsal Tarih*’in bir geleneği haline geldi. Erkan Serçe’nin bu sayımızda yer alan yazısı, İzmir’deki ilk 1 Mayıs kutlamalarının ayrıntılı bir tarihçesini sunuyor. Burcu Belli’nin 19. yüzyılda Osmanlı’da fuhuşu düzenlemeye yönelik çabaları ve aktörleri tartışan makalesinin ise dosya dışı sayfalarımızda yer alan, ilgiye değer bir başka çalışma olduğunu düşünüyoruz. *Toplumsal Tarih*’in mayıs sayısını elektronik ortamda satışa çıkararak okuyucularımıza daha kolay ulaştırmayı hedefliyoruz. Dergimizin geçmiş sayılarını da e-dergi biçiminde peyderpey hazırlayıp dijital platformlardan okuyucularımızın ilgisine sunacağımızın bilgisini şimdiden paylaşalım. Hazırda görüşmek dileğiyle.

Barış Alp Özden

İÇİNDEKİLER**04 Ermeniler, Türkler, Aşılar**

HAZIRLAYAN: MURAT CANKARA

**08 Osmanlı Basınında
Yüz Yıl Önce Bu Ay**

HAZIRLAYAN: EMEL SEYHAN

**14 Osmanlı’dan Erken Cumhuriyet’e
İzmir’de 1 Mayıs**

ERKAN SERÇE

**Yıldız Sarayı’nda Alafranga ve
Alaturka Ziyafetler**

ÖZGE SAMANCI

24**30 17. Yüzyılda İstanbul Sokaklarında
Satılan Yiyecek ve İçecekler;
Dükkânlar ve Seyyarlar**

MARIANNA YERASIMOS

40 Osmanlı Kültüründe Şerbet

ARİF BİLGİN

**48 KORONA GÜNLERİNDEN TARİHE BAKMAK II:
Osmanlı Devleti’nde
Dezenfeksiyon Uygulamaları**

İSMAİL YAŞAYANLAR

**54 İklim Değişimi ve Pandemiler
Tarihi**

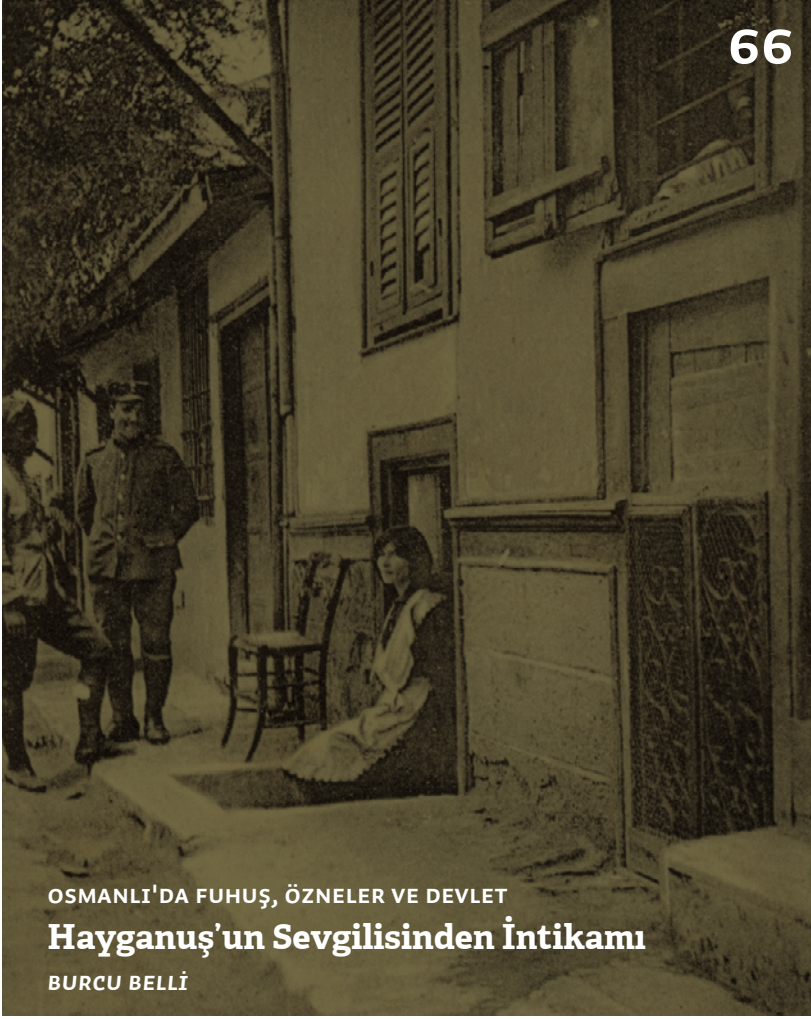
NÜKHET VARLIK

**58 Çin Tarihinde Salgınlar
(M.Ö. 1600 – M.S. 1911)**

GİRAY FİDAN – GUOZHONG TANG

**62 Bir Gıda Güvenilirliği Sorunu
Olarak COVID-19 Pandemisi**

CEREN ERGENÇ

OSMANLI'DA FUHUŞ, ÖZNELER VE DEVLET

Hayganuş'un Sevgilisinden İntikamı

BURCU BELLİ

74 "Kırmızı Entarili Kız" Neriman Hikmet'in "Hakikatlar"ının Sansürlenmesi

AYTÜL TAMER TORUN

KAPAK
Çaşnigir, çarşı nebbamları,
17. yüzyıl

TOPLUMSAL TARİH
Aylık Tarih Dergisi
Sayı: 317, Mayıs 2020

TARİH VAKFI ADINA SAHİBİ
Mehmet Öznur Alkan

TARİH VAKFI

Zindankapı Değirmen Sokak
No: 10 Eminönü 34134 İstanbul
(0212) 522 02 02
www.tarihvakfi.org.tr

YAYIN KURULU

Mehmet Ö. Alkan, Adil Baktıaya,
Buket Kitapçı Bayrı, Murat Belge,
Fatmagül Bertkay, Bülent Bilmez,
İpek Hüner Cora, Aydan Çelik,
Doğan Çetinkaya, Gökhan Çetinsaya,
Esra Danacıoğlu, Ömer Durmaz,
Selçuk Dursun, Edhem Eldem,
Ahmet Ersoy, Selçuk Esenbel,
Fırat Güllü, Nurşen Gürboğa,
Murat Güvenç, Mehmet Hacısalihlioğlu,
Murat Koraltürk, Burcu Kurt,
Elçin Macar, Ayşe Ozil, Mustafa H. Sayar,
İrvin Cemil Schick, Oya İktil Selçuk,
Canay Şahin, Oğuz Tekin, Taner Timur,
Meltem Toksöz, Zafer Toprak,
Mete Tunçay, Ömer Turan, Ateş Uslu,
İsmail Yaşayanlar, Nuran Yıldırım

S. YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ VE
YAYIN YÖNETMENİ
Barış Alp Özden

YARDIMCI EDITÖR
Zeynep Büyükpaltalı

DERGİ VE KAPAK TASARIMI
Gökhan Pahlı

KAPAK, SAYFA TASARIM / UYGULAMA
Hilal Rakıcı

E-DERGİ DÖNÜŞTÜRME
Aşkın Yücel Seçkin

İLETİŞİM
(0212) 513 52 35 (Dahili 11)
barisozden@gmail.com

YAYIN TÜRÜ
Yerel Süreli Yayın

ANKARA TEMSİLCİLİĞİ
(0312) 424 05 10
(0312) 424 00 50

ABONELİK
Tarih Vakfı
(0212) 522 02 02 (35)
(0212) 513 54 00 (fax)

YAYINCI SERTİFİKA NUMARASI
45602

BİR YILLIK BASILI DERGİ ABONE BEDELİ
Yurtiçi 170,00 TL.
ABD 170 \$
Avrupa ülkeleri 150 €
Kıbrıs 260 TL.
Tarih Vakfı İş Bankası
Pangaltı Şubesi
IBAN TR81 0006 4000 0011 0410 8655 25

© Toplumsal Tarih Yazı İşleri'nden ve ilgili yazardan izin alınmaksızın alıntı yapılamaz. İzin çerçevesinde yapılacak alıntılarda Toplumsal Tarih'in ilgili sayısını ve yazar ismini belirtmek zorunludur.